

Aan het College van Toezicht van de NVO
Catharijnesingel 47
3511 GC Utrecht

Haarlem, 27 december 2014

Geacht College,

De uitnodiging van de plaatsvervangend voorzitter van het College van Toezicht, drs. M.Faas, om per brief aan het hoofdbestuur van de NVO terug te komen op de vraagstukken van algemene aard, welke tijdens de zitting op 26-11-2014 van het College naar voren werden gebracht, neemt het bestuur van stichting Kinderen-Ouders-Grootouders mede in naam van de betrokkenen graag aan. KOG ziet daarin de nog ontbrekende stap in een proces dat kan leiden tot herstel van vertrouwen tussen de clienten en de hulpverlening.

Deze vraagstukken betreffen de onduidelijkheden voor de appellanten, voor KOG als ondersteunende partij, en klaarblijkelijk ook voor het College en de verweerster en haar raadsman, die tijdens de zitting niet werden opgehelderd.

Hieronder volgen enige voorbeelden:

1) Heeft de NVO pedagoog/gedragswetenschapper een voldoende duidelijke beoordeling gevormd van de zorgsignalen, het kindbelang, en de eigen kracht van het netwerk op grond van eigen gestructureerde waarnemingen, aan de hand van eigen wetenschappelijke beroepsriteria, met behulp van erkende evidence-based onderzoeksinstrumenten?

Waaruit heeft dat onderzoek bestaan?

Welke schriftelijke neerslag is in het dossier opgeslagen?

De onderzoeker steunde naar haar zeggen slechts op mededelingen van raadsonderzoekers, vertrouwde op een algemene reputatie van deskundigheid van de raadsonderzoekers, en op langs indirecte weg door hen verkregen onderzoeksfeiten, zoals ook de rechter vaak doet. De interpretatie van zorgsignalen die langs indirecte weg zijn verkregen wordt bemoeilijkt door de informatie-verliezen die bij de gegevensoverdracht kunnen ontstaan. Een grondige verificatie van deze gegevens bij de client is blijkbaar achterwege gebleven en niet in het dossier opgeslagen.

Draagt een NVO pedagoog in de functie van gedragswetenschapper op deze wijze voldoende bij aan de wettelijke opdracht van goed feitenonderzoek op het wettelijk vereiste deugdelijkheidsniveau van een geregistreerd academicus ?

2) Heeft de NVO pedagoog/gedragwetenschapper deze beoordelingen voldoende duidelijk met de cliënten besproken, is daarbij hoor-en-wederhoor toegepast, kregen de cliënten de overtuiging dat de Raad voor de Kinderbescherming oplossingsgericht naast het gezin bleef staan, ondanks verschillen van inzicht over wat “goed-genoege” opvoeden is?

Uit de onderbouwing van besluiten is niet af te leiden welke evidence-based opvoedkundige normen bij de oordeelsvorming als referentie werden gebruikt. De NVO pedagoog kon beschikken over een aanbod van het NJI, waaronder het CAP-J instrument, het instrument van Kalverboer en Zijlstra, het CAR.NL instrument enzovoorts, ter onderbouwing en validering van de advisering. Zij zag daarvan zonder motivering af.

Draagt een NVO pedagoog in de functie van gedragwetenschapper voldoende bij aan de kwaliteit van de besluitvorming als niet is voldaan aan de wettelijke eis van objectief en gestructureerd feitenonderzoek met evidence-based instrumenten?

3) Heeft de NVO pedagoog/gedragwetenschapper de regie van de ouders bij het maken van een familieplan om de problematische opvoedsituatie op te lossen voldoende centraal gehouden?

Kan een NVO pedagoog/gedragwetenschapper voldoende bijdragen aan een oplossing, als deze geen professionele werkrelatie met het gezin erkent?

Heeft de gezamenlijke behartiging van de kindbelangen door RvdK en ouders, ook in het gedwongen kader, voldoende centraal gestaan? Ook in de fase van een klachtenafhandeling blijft de doelstelling immers het zoeken naar gezamenlijke oplossingen. In een tuchtzaak staan appellant en verweerder tegenover elkaar als het gaat om de uitleg van de verplichting om het kindbelang goed te dienen. Het lijkt alsof het belang van de pedagoog versus dat van de ouders gesteld is. Maar wat hen op hoger niveau steeds hoort te binden is het gezamenlijke doel van de vormgeving van de invulling van het kindbelang: het familieplan. Dat betekent dat een klachtenprocedure uiteindelijk altijd gericht hoort te zijn op herstel van vertrouwen, samenwerking met de ouders, oplossingen. Instellingsbelang of medewerkersbelang mag nooit voor kindbelang gaan. Heeft de NVO pedagoog aanwijsbaar voldoende actieve inspanningen geleverd om vertrouwen te herstellen?

4) Heeft de NVO pedagoog uit hoofde van de eigen beroepsethiek de verplichting om zich naar de cliënt toe voldoende kenbaar te identificeren?

Als regel identificeert een geregistreerde hulpverlener zich op passende wijze met personalia en relevante opleiding en werkervaring. In deze casus heeft de NVO pedagoog geen zorg gedragen voor voldoende nauwkeurige en volledige personalia. Indien om veiligheidsredenen van een uitzonderingsregel gebruikt wordt gemaakt, moet dat vastgelegd en verantwoord worden.

Geldt deze internationaal erkende gedragsregel niet voor de NVO pedagoog?

5) Voorziet de NVO beroepscode in voldoende mate in de verplichting voor de NVO leden om te allen tijde, ook als partijen schijnbaar tegengestelde belangen verdedigen, te blijven werken aan een oplossingsgerichte strategie voor een gezin? Dat betekent o.m. respecteren van het toestemmingsvereiste en recht op hoor-en-wederhoor, correctie, herziening en verwijdering.

Tussen de regels van deze casus door bleek tijdens de zitting van het College dat van beide kanten, pedagoog en ouders, bereidheid aanwezig was om nader met elkaar in gesprek te gaan. De teamleider van de RvdK heeft dit helaas pas achteraf geconstateerd. De essentiële fase van nazorg en constructieve afsluiting van een conflictsituatie, zoals die tijdens een klachtenprocedure schijnbaar kan overheersen, is helaas niet benut.

6) Voorziet de NVO beroepscode duidelijk genoeg in de verplichting om toetsbaar en overdraagbaar te rapporteren, conform de richtlijnen van de Wet Bescherming Persoonsgegevens?

In deze casus blijft verweerster achter haar meningen staan, en achter die van haar collega's, ondanks dat zij geen diagnostische persoonsgegevens over het gezin uit eigen waarneming heeft vastgelegd, en ondanks dat zij zich van de diagnostische redeneerproceessen weinig meer herinnert.

Voorziet de NVO beroepscode in heldere kwaliteitseisen die in de praktijk van nu gangbaar zijn bij de sterk gewijzigde vormen van diagnostische oordeels- en besluitvorming en rapportages, en aangescherpte meningsvorming over privacy bij de verwerking van persoonsgegevens in de hulpverlening?

7) Voorziet de NVO beroepscode in de verplichting om van deze contextuele, maatschappelijke gegevens goed op de hoogte te zijn en daarover kritisch te kunnen oordelen? De opmerking van de NVO pedagoog in deze specifieke casus, dat de RvdK niet beslist maar adviseert, geeft ook blijk van een ongerechtvaardigd groot vertrouwen van de verweerster in de werkwijze van de rechter. Sinds het congres Zorg om de Jeugdzorg in 2009 en alle daarop gevolgde evaluaties, blijkt dat menig rechter bij zijn beslissingen blind vertrouwt op de deugdelijkheid van de RvdK advisering. De rechter vindt rechtvaardiging daarvoor in de garantie van deskundigheid die de overheid geeft bij raadmeldingen van Jeugdzorg. Ook nu gaat dat nog vaak zo. Tegelijk bevatten alle overheidspublicaties over de deugdelijkheid van de oordeelsvorming in de jeugdzorg een dringende aanbeveling tot meer scholing, zorgvuldiger diagnostiek, betere werkbegeleiding en registratie, betere cliëntenbescherming, zelfs de invoering van het tuchtrecht voor deze werksoort. De onvoorwaardelijke juistheid van het vertrouwen in de advisering van de RvdK en BIZ is reeds lang door een aanzienlijk aantal gezaghebbende rechtshulpverleners in twijfel getrokken. De NVO pedagoog draagt vaak verantwoordelijkheid voor raadsadviezen die zonder verdere kritische beschouwing omgezet worden in maatregelen.

8) Draagt de NVO pedagoog bij de eigen beroepsuitoefening ook medeverantwoordelijkheid voor het intact laten van het vertrouwen in de professie?

De terughoudendheid om fouten te erkennen en cliënten genoegdoening te geven is tot voor enige jaren kenmerkend geweest voor de hele gesubsidieerde of collectief verzekerde zorgsector. Sinds enige tijd hebben VWS, de zorgsector en de zorgverzekeraars ingezien dat een meer open, empathische bejegening van cliënten tot minder schade leidt. De strategie is sinds die tijd gewijzigd. In de jeugdzorgpraktijk is dat besef nog weinig doorgedrongen, maar ook de Jeugdwet toont deze tendens.

Bij een klachtprocedure van cliënten over fouten in het werkproces van de gedwongen jeugdzorg ontstaat bij cliënten nog vaak een gevoel van onmacht, als kwetsbaar gezin tegenover de batterij aan juristen, communicatiedeskundigen, leidinggevendenden, meldingsbevoegden. Dit kan leiden tot situationeel bepaalde afweerreacties, die alle betrokkenen verder af brengen van de gewenste oplossingen voor een problematische opvoedsituatie.

Bovendien heeft het al in hoge mate geleid tot verlies van vertrouwen in de werksoort pedagogiek op zich, naast verlies van respect voor de overheid als hoeder van de publieke veiligheid. De voorkeur bij lokale besturen voor een sterke afbouw van de hoger gekwalificeerde jeugdhulp is daarvan een voorbeeld.

KOG meent met uw vereniging dat dit niet in het belang van kinderen met een verhoogde zorgbehoefte is, en ook niet in het belang van de samenleving. Daarom verzoekt KOG u de visie op kwaliteit van de beroepsuitoefening en de beeldvorming van de professie te heroverwegen in het licht van deze vragen en opmerkingen.

Voorziet de NVO beroepscode voldoende in de verplichting van de NVO pedagoog om het vertrouwen van de cliënten in de hulpverlening niet te schaden?

Met vriendelijke groet,

(drs T.P. Barendse-Cornelissen, secretaris)